

‘Butifarra!’, història d’una agitació creativa

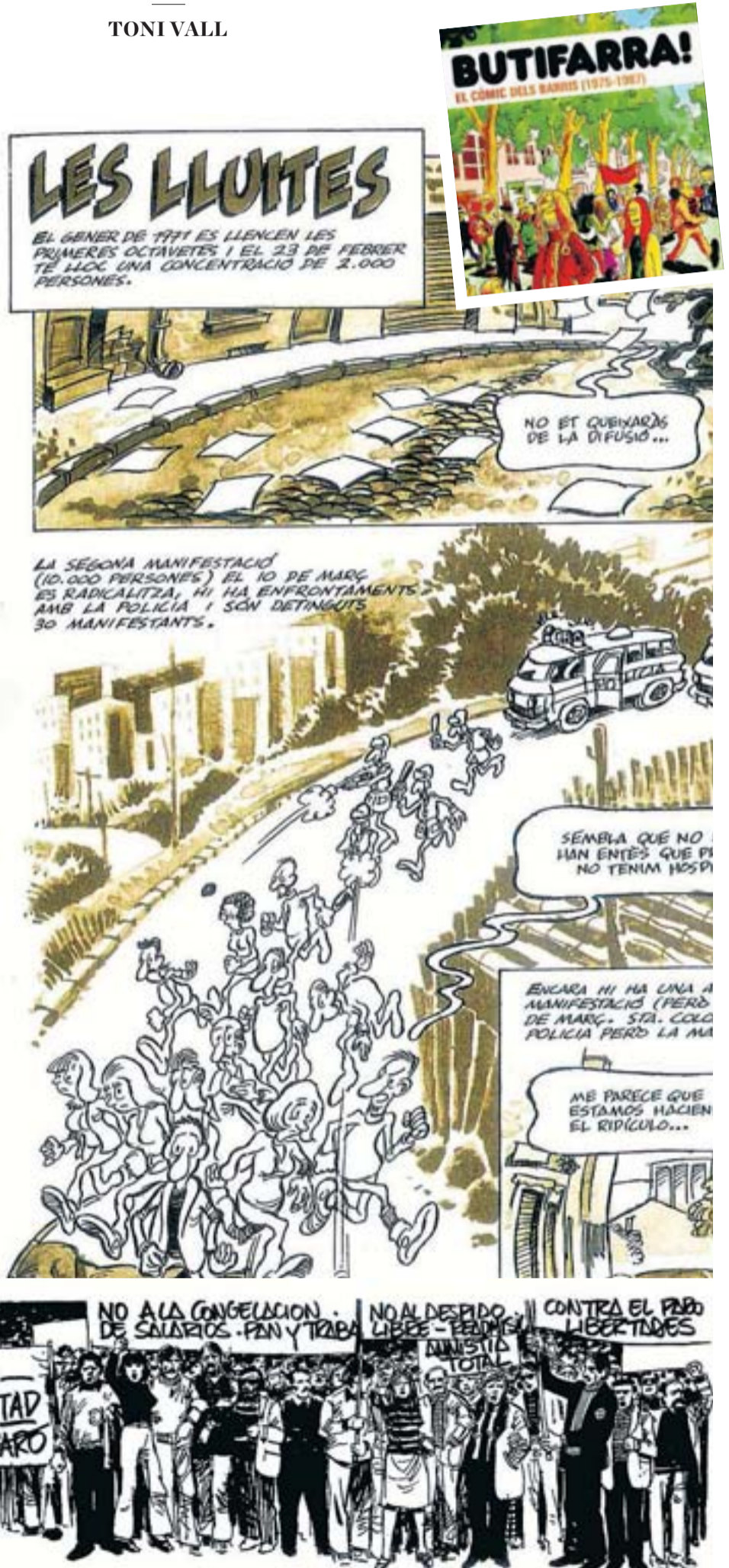
Amb la irreverència com a bandera, la revista celebra el seu quarantè aniversari amb un volum que recorre la seva pròpia història

TONI VALL

Encara que sigui en forma d’inconscient intangible, néixer el 1975 ha de marcar d’alguna manera. El primer número de la revista *Butifarra!* està datat el 15 de juny d’aquell any, a les acaballes de la dictadura i amb les susceptibilitats latents per la incertesa del postfranquisme imminent. En aquest context va néixer a Barcelona una iniciativa de publicació underground molt vinculada amb la realitat veïnal, associativa i sindical destinada a posar de manifest lluita, militància i protesta, tot plegat vehiculat per l’eina més eficient i mortífera: el sentit de l’humor. Així va veure la llum *Butifarra!*, un cúmul de sinergies entre la reivindicació social i l’humor gràfic, que va tenir una intensa vida entre el 1975 i el 1987. Va passar per diferents etapes i aquest any celebra el quarantè aniversari.

Per commemorar l’efemèride, l’Ajuntament de Barcelona ha publicat un luxosíssim volum de 261 pàgines coordinat per Pepe Gálvez i Lluís Recasens que recorre la història de la publicació i reproduïx algunes de les vinyetes, historietes i il·lustracions que van veure la llum entre les seves pàgines combatives. Diversos autors expliquen el context històric, la tradició de l’humor gràfic, la mirada periodística de la revista, les connotacions polítiques... “Ens vam inventar una cosa: érem periodistes que dibuixaven. Anàvem als barris, vèiem què hi passava i ho convertíem en historietes”, explica Alfons López, que va ser impulsor i director de *Butifarra!*. López també precisa que el seu afany era “propositiu”, no es limitaven a queixar-se sobre la situació que vivien, sinó que anaven a parlar amb experts perquè els expliquessin les causes del que volien denunciar i així oferir als lectors la millor anàlisi possible.

La revista va passar per dues etapes. La primera, des de la seva fundació fins al 1977, a petita escala, amb projecció als barris de Barcelona i a les ciutats del cinturó, molt centrada en el retrat de reivindicacions de caràcter social. En aquesta etapa va ser clau el suport i la difusió de l’Associació de Veïns de Barcelona. La segona etapa va coincidir amb la celebració de les primeres eleccions democràtiques i va comportar una projecció molt més alta, amb difusió als quioscos de tot l’Estat i amb més ambició d’abast. Amb aquesta perspectiva, van ser molts els dibuixants i humoristes que es van incorporar a la nòmina de col·laboradors de *Butifarra!*. Sempre amb la irreverència com a bandera, amb la força de l’humor, el doble sentit i el sarcasme com el millor antídote contra la grisor i la mediocritat d’un sistema rovellat, ancorat en estructures periclitades que mereixien ser dinamitades amb vinyetes, tinta injectada de passió i creativitat. Una bona *Butifarra!* per tirar endavant i no mirar enrere.■

A dalt, pàgina del monogràfic *Història de l’Anna a Sta. Coloma de Gramenet*, del 1982, de Joan Aliu. A baix, vinyeta del *Butifarra!* de Montse Clavé del 1976.